

**БЕРДАК АТЫНДАГЫ
КАРАКАЛПАК МАМЛЕКЕТЛИК
УНИВЕРСИТЕТИ**

ЮРИДИКА ФАКУЛТЕТИ

1-В КУРС СТУДЕНТИ КАБУЛОВ МУРАТТЫН

ЖЫНАЯТ ХУКУКЫ ПАНИНЕН

РЕФЕРАТ ЖУМЫСЫ

Орынлаган: Кабулов М

Жынаяттын объектив тарепи

Нукус 2012

Жоба

Кирисиу

Жынаяттын объектив тарапинин тусиниги

Тийкарғы бөлим

1-бап Жынаяттын объектив тарапинин белгилери

1-Жамийетлик қауипли қылмыс

2-Жамийетлик қауипли акыбет

3-Жамийетлик қауипли қылмыс менен Жамийетлик қауипли акыбет арасындағы себепли байланыс

2-бап Жынаяттын объектив тарапларинин факультатв белгилери

3- Жынаят кодексинде көрсетилген Айрыкша бөлиміндеги хар бир статьядаги объектив тараплардин көрнислери

Жуумаклау

Жынаяттын объектив тараплери хаккында улуума тусиник

Кирису

Мәлим болғанындай жамийетте тынышлық, қауипсизлик , миллетлер хам пуқаралар ара татыулық хам пуқаралардың тынышлығын тәмийнлеу мәселелери мамлекетимиз басшысы тәрeпинен ғәрезсизлигимиздин биринши күнлеринен баслап күн тәртибине қойылған еди. Бул барысында үлкен утысларымыз бүгинги күнде бир ғана халқымыз тәрeпинен қәдирленбей ғана қалмастан бәлким халық ара хам жамийеттиң хам дыққат орайында турыпты. Ғәрезсизлигимиз бизбенен барабар қолға кириткен жаңа мамлекетлер арасында Өзбекстанның бул жолында ерискен утыслары дунья жүзинде хәмме тән алмақта.үсының ақыбетинде хам елимиз халық ара сиясатында хәм үлкен утысларга ийе болып бармақта .Усы ғәрезсизлигимиз нәтийжесинде өзимиздин нызамларымыз хам нызамлықларымызға хәм өзимиздинЖынаят Кодексине ийе болдық .Лиeкин бизиң халқымыз арасында бизлердин констетуциямызға нызамларымызға хәм өзиниң ата анасына қарсы болып атырған пуқаралар хам бар,өзиниң халқының нанын дузын жеп және халқына қарсы шыққан адамлар хам тауылып қалады.Буған мысал ретинде 16-февральда мамлекетимиздин констетуциялық дүзимине карсы шөлкемлестирилген аударыспаққа урыныу буған көп ғана уазийпаларды қайта көрип шығыуды, жаңа әмелий жандасыу кереклигин көрсетпекте. Буннан тысқары тынышлық, қәуипсизлик миллетлер хам пуқаралар татыулықты хәмде тереторияның тынышлығын тәмийнлеу машқалалары хам өзгеше әхмийет көрнисин таппақта, оларға қарата жаңа жандасыу әмелий көрсетпелер ислеп шығыу заман талабы.

16-февраль уакияларынан кейинги басқыш жаңа миллий мәплер дизими, жаңа рауажланыу стратегиясын ислеп шығыуын көрсетпекте.

Усыған байланысly ендиликте тынышлық хэм қәуипсизлик түсиниклери өзиниң илгери мезилмеген басқа жерлерин хам жокары төбелериниң көрнисин көрсетпекте. Жаңа өмир сүриу әхмийетине ийе болған миллий маплер хэм қауипсизлик стратегиясына жаңа үстинлик кирип келмекте бул өз нәубетинде мәмлекетмиздиң тийисли оргынлардың мәмлекет алдында миннетлерин көтереди хэм асырады.

Президентимиз Олий мажлистиң 14- сессиясында және бирбар Озбекистан Республикасының басқа мәмлекетлердиң ишки ислерге араласпаулық, дунядағы хэмме мәмлекетлер иенен шериклик ,хэмме мәселелерди тек тынышлық жолы менен хуқыкый қураллар арқалы шешиу тәрепдары болып қалатуғынлығын айрықша уқтырып ,соңғы пайытларда халық ара дизимниң түрли халықларында тынышлық зәрүрлигин айтып өтти.

Жәхан мәмлекетлери тәжирийбесинен келип шығып 21- әсир босағасында миллий мәпимиз үстинлигин жай-жайына қойуға харекет қылсақ келешегимиз жарық болуын исеним менен айтып өте аламыз

Уатанымыздын тынышлығын хам қәуипсизлигин тамийнлеу Журтымыз тынышлығына балаларымыз хам хаялларымыз, Карияларымыздың тынышлығына кимдур қауип туудырған болса, нызамға мууапық оз жазасын алып келген хэм бул сапар хам усындай болады. Жынаятшыларымыз әмелдеги нызамларымыз, халық ара хуқыкый нормалар тийкарында суд алдында жууап береди.

Хәммемиз жәксы түсинемиз,көптен бери шуқыр таярлық көрилген, тек ғана бизди емес бәлки дунья халқын қәуипке салған бул уақиялардың тамырына жетип баруу, жынаятшылардың хуқыкый нызам бузыуларын ашып бериу, Әдалатты жай жайына қойуу,гүнасыз адамлардың жууапкерликке тартылыуына жол коймаслық

булардың хәммеси өте қыйын хәм жууапкершиликли уазийпа есапланып, Бас Пракуратура басшылығында алып барылып атырған тергеу барысын ақырына жеткизиу ушын белгили уақыт бериуин талап қылады. Мен бүгин тергеу материалларына тийкарланған халда, бир нәрсени анық айтыуым мүмкин хәр тәрәплеме пукта таярланған бул жынаий хәрекетлердиң тамыры мәмлекетимиз тысқарысында жайласқан халыкара тероршылық хәм экстремизим орайларына тиккелей барып тутаспақта.

Буны тастыйқлайтуғын дәлил спатлар жетерли

Бүигн биз әне сол қайғылы уақиялар хаққында айтар екенбиз, мен 3 ахмийетли мәселеге итибарыңызды қаратыуды, буларға жууап табыуды зәрүр деп билемен.

Өмирдиң өзи журтымызда жаңа мәмлекет жаңа жәмийет қурыу ушын халқымыздың қалеу қәлемеу менен таңлап алынған жолдың туурылығын тастыйқламақта. Хәзирги күнде бизлердиң хеш кимнен кем болмаслығымызды өмирде ерисиу жолы менен киритип атырғанутысларымызды ,дуня бизди тән алып атырғанын көрип сизлер қатары пүтин халқымыз қатары мен хәм қууанаман.

Егер тек бүгин тек орайда емес, бәлки Өзбекистанның узақ жақын Қала хәм ауылларында жасап атырған инсанларды, олардың дунья қарасларын өмир тәризиниң 90-жылларындағы халат пенен салыстыратуғын, бизиң журтымыз усы қысқа дәуирде қандай жерди басып өткени, қандай орынларды ийелегенин түсиниу аңлау қыйын емес депе ойлайман, сондай екен бизлерн өзлеримизге сауаллар берейик бизиң таңлаған жолымыз кимлерге дур жагады кимлерге дур жақпайды. Бул сорауға жууап табыу хәм тийисли нәтийжелер шығарыуға көпти көрген данышпан халқымыздың ақылы хәм қурбы жетеди деп ойлайман.

Жынаяттын объектив тарапи тусиниги

Жынаяттын объектив тарапинин жамийетке қауипли қылмысынын сыртқы көрниси болып, жынаяттын қандай садыр етилиуин көрсетеди. Жамийетке қауипли қылмыстын сыртқы көрниси бир жынаяттын екіншисинен ажыратыу имканын береді, себеби бир объектке топылыс қылыу характери хам дарежеси бойынша улуума бақа болыуы мумкин. Маселен, Урлықты жасырыу садыр етилсе, тонаушылык ашыктан ашык, Басқыншылык хам денеге жаракат жеткизиуге алып келген хужим аркалы байланыслы болыуы хам мумкин. Объектив тарап тийкарынан Өзбекистан Республикасы Жынаят кодексинин Айрыкша бөлими статьялары диспозиция хам бандлеринде көрсетиледи. Усы статьянын диспозициясында жынаяттын объектив тарапи тарийпленеди көрсетиледи. Хар қандай жынаяттын жынайы натийжесине түрли харекетлер хам харекетсизликлер жолы менен ерисиледи. Маселен қастан адам өлтириу көпшилик халларда харекет аркалы садыр етиледи мысалы пышақ урыу, куралдан ок атыу, қандайдур нарсе менен катты жаракат жеткизиу хтб бирак тек харекет аркалы ғана емес ал харекетсизлик аркалы хам өлим болыуы мумкин мысалы Ананын өз баласын қастан ауқатландырмаслык, жардем керек болған шахсқа жардем бермеулик хтб натийжелер аркалы келип шығыуы мумкин. Яғный хар қандай жамийетке қауипли харекет яки харекетсизлик арқасында келип шығыуы мумкин. Айрым халларда жынаяттын ақырына жеткизилген деп табылыуы ушын қандайдур ақыбет жүзеге келиуи керек, баска халлардағы садыр етилген жамийетке қауипли қылмыстын өзи ушын келип шығатуғын ақыбеттин келип шығыуын талап қылмастан формал кураамлы

жынаят жууапкерлик белгиленеди. Көринип турғанындай усы жынаяттын объектив тәрәпин затлы хам қурамлы жынаят екенлигин ажыратыу имканын береді. Соның ушын айтып өтиу лазым хар қандай жынаяттын объектив тәрәпи қылмыстан ибарат. Жамийетке қауипли қылмыс хар қандай жынаяттын объектив тәрәпинин зарүрий белгиси есапланады. Затлы қурамлы жынаятлар зарүрий белгилери жамийетке қауипли қылмыслардан тысқары жамийетлик қауипли ақыбет хам келип шыққан ақыбет менен қылмыс ортасындағы себепли байланыс екенлигин көрсетеди. Формал қурамлы жынаятлар ушын мажбүрий қылмыстын өзи жетерли.

Айрым халларда жынаяттын қауиплилик дәрежеси хаа характерине жынаят садыр етилген жер,уакты шараяты, пайдаланылған қуралы хам предмети тасир етеди. Айрым халларда бул халатлар жынаяттын зарүрий белгиси басқа халларда жууапкерликти ауырластыратуғын халат болыуы мумкин.

Жынаяттын объектив тәрәплеринин бул факультатив белгилери, егер жынаяттын зарүрий белгилери болмаса яки айпдардын жууапкерлигин ауырластырмаса жаза тайынлауда ауырластырыу мумкин. Демек айтып өтиу лазым зат қурамлы жынаятлар объектив тәрәплердин зарүрий белгилери төмендегилерден ибарат

1-жамийете қауипли қылмыс (харекет яки харекетсизлик)

2-Жамийетке қауипли қылмыс

3-Жамийетке қауипли қылмыс менен келип шыққан ақыбет ортасындағы себепли байланыс.Формал қурамлы жынаятлардын зарүрий белгиси жамийетке қауипли қылмыс,харекет болмаса харекетсизлик есапланады.Зат хам формал қурамлы жынаятларда факультатив

белгилери жынаят садыр етиу жери,уакты шараяты предмети усылы хтб.

Жамийетке қауипли қылмыслар

Хар қандай жынат өзинин объектив белгилер бойынша жамийетке қауипли харекет яки пассив кулк харекетсизлик жолы менен садыр етиледі.Инсанның хар қандай қылмысы хамме уақыт анлы хам ақыл ирадасы менен садыр етиледі.Сонын ушын өз харекетлеринин ахмийетлерин аңлай алмаған яки харекетлерин басқара алмаған шахс харекетлери хатте жамийетке қауипли ақыбетлерге алып келген тағдирде жамийетке қауипли жынаят есапланбайды.

Шахс жеңип болмайтуғын физикалық яки руухый зорлық тасиринде нызам менен қорықланатуғын жамийетлик мунасебетке қауип салыушы қылмысы хам оның ақыбетлери ушын жынайй жууапкершиликке тартылыуы мумкин емес.Жынаят хукукы талийматында жеңип болмайтуғын күш дегенде малим бир шахсты стихиялы күшлер тасиринде өз ирадасына қарсы малим бир қатты харекетлерди қылып қойыу хадийселери түсиниледи.

Физикалық зорлық дегенде шахсты басқа шахслардын физикалық тасирде жамийет ушын қауипли қылмыслардың амелге асырылыуы түсиниледи хам бунда физикалық тасир оның ыхтыярын пүтинлей қолдан алып қояды маселен жинаятшылар қарауылдың қол аяқларын байлап нарселерин урлап кетеди. Жамийетке қауипли қылмыс зарүрий халатлар садыр етилген тағдирде жууапкерликке тартылмайды. Руухый мажбүрлеу дейилгенде сондай халлар түсиниледи,онда шахс қандайдур өлтириу менен қорқытыу зат яки мараллық жақтан зарер жеткизиу менен қорқытыусадыр етилген харекет яки харекетсизлик жамийетке қауипли

ақыбет келтирип шығарады. Руухый тасир натийжесинде жеткизилген зиян ушын ақырғы зарүрлик халларынан тысқары барше халларда жууапкерликке тартылады. Бирақ жаза тайынлағанда суд бул халларды жууапкершиликти жеңиллестириуши халат деп есаплауы керек. Қылмыс жамийетке қауипли болуы ушын жаңа жынаят нызамы менен қорықланатуғын жамийетлик мунасебетлерге зиян жеткизе алатуғын дәрежеде қауипли болуы керек. Жамийетке қауиплилиги өз көрнисин тапқан бул қылмыс жынаят деп алыныуда хам оны садыр еткенлик ушын Жынаят Кодексинде усы жаза белгилениуин табады. Әдетте қылмыстың жамийетке қауиплилик дәрежеси жынаят хуқықый норм санкциясында көрсетилген. Жынаяттын жамийетке қауиплилик дәрежеси бир түр болмайды мысалы Өмирге қарсы жынаятлар ден саулыққа қарсы жынаятлар.

Қылмыстың жамийетке қауиплилиги хам нызамсызлылығы жынайй жазаға сазауарлығы хам айплылық жынаяттың зәрүрий белгиси. Жамийетке қауипли қылмыс жамийетке қауиплилик нызамсыз белгилерисыз садыр етилген халларда жынаят құрамы хам болмайды. Төмендеги халатлар қылмыстың жынаййлығын бийкар қылыу жағдайларда садыр етилсе, жынаят құрамы хам болмайды. Төмендеги халатлар қыюмыстың жынаййлығын бийкар қылады... қорғануу зәрүрлиги, ақырғы зәрүрлик, жамийетке қауипли жынаят садыр еткен шахсты услау уақтындда зарер жеткизиу, буйрықты яки басқа тариздеги уазийпаны бежеруу орынлау , жұмыс яки хожалық жұмыс менен айланыслы болған тийкарғы халатлары деп аталады. Қылмыстың жынаййлығын бийкар қылыушы халатлрда садыр етилген қылмыслар тийкарынан пайдалы харекетлер есапланады. Жамийетке қауипли қылмысты жынаят деп табыуы ушын оны

садыр етиу бир неше харекетлерден ибарат болғанлығы ахмийети жоқ. Көпшилик халларда жынайы харекет мускул күшлери тасири менен пышақ уруу, сууық курал ислетиу хам басқа жоллар менен садыр етиледі.

Жамийетке қауипли ақыбет

Зат курамлы жынаятлардын объектив тарепинин екинши зарүрий белгиси жынайы ақыбет болып есапланады. Жынайы ақыбет дегенде қылмыстын садыр етилиуи натийжесинде жынаят хуқықы менен қорықланатуғын жамийетлик мүнәсебетлерде жүз берген өзгерислерди түсиниу керек. Сондай-ақ, ақыбет жамийетли мүнәсебетлерде жүз берген өзгериуди түсиниу керек. Сондай ақ ақыбет жамийетлик мүнәсебетлерге туурыдан тууры зыян жеткизеди яки болмаса зыян жеткизиу қаупин туудырады. Жынайы ақыбетлер Жынаят Кодекси тарепинен қорықланатуғын жамийетлик мүнәсебетлерди мәлим дәрежеде өзгерттиреді (өзгенин шахсый мүлкине зыян жеткизиу, инсанды өмиринен айырыу, шахстын ден саулығына зыян жетизиу хтб. Келип шыққан ақыбет характерде хам болмаслығы мүмкин (Пукаралардын тен хукуклылығын, жазба сыр, телефон сөйлесиулер басқа хабарлар, пукаралар менен мунасебетте болыу, хұждан еркинлигин бузыу хтб. Зат характердеги ақыбетлер малим өлшеуге ийе. Мысалы ден саулыққа қарсы болған жынаятлар, ақыбетлерге қарап женил, орташа ауыр хам ауыр тән жарахатларына қарап ажыратылады, Жеткизилген зыян объектин анықлау жынаятты анализ етиу имканиятын береді. Нызамда көрсетилген ақыбетлердин келип шықпағанлығы қылмысларды жынаятты суиқаст қылыу сыпатында көриу имканын береді. Айрым халларда усы қылмыс ақыбетлери жынаятлардын хакимшилик хукукбузарлықтан парық

қылыушы белгиси есапланады. Жынаят хуқықый нолрмаларда ақыбеттин көриниу көрнислери түрли түр болууы мүмкин. Зат характердеги ақыбетлер мәлим өлшемге ийе, маселен ден саулыққа қарсы жынаятлар ақыбетлерге қарап жеңил, орташа ауыр хам ауыр дене жарақатына ажыратылады. Жеткизилген зәрер объекттин анықлау жынаятты квалификациялау хам адалатлы жаза тайынланыуында үлкен ахмийетке ийе.

-Зат курамлы жынаятларда садыр етилген қылмыстың ақыбетлерин усы қылмысларды ақырына жеткизген жынаят спатында квалификациялау имканын береди. Нызамда көрсетилген ақыбетлердиң келип шықпағанлығы қылмысларды жынаяқа суикаст қылыу спатында квалификациялау имканын береди. Айрым халларда усы қылмыс ақыбетлери жынаяттың ҳакимшилик хкукбузарлықтан парық қылатуғын белгиси есапланады. -Жынаят хукукый нормаларда ақыбеттиң көрсетилиу формалары хар қыйлы болуу мумкин. Гей бир халларда Жынаят Кодексиниң статьясында ақыбет туурыдан-тууры көрсетилади. Айрым халларда ақыбет жынаят хукукый дәрежелерин дәлиллеу арқалы жолы менен анықланады.

Себепли байланыс хам оның жынаят хуқықый ахмийети.

Зат курамлы жынаятлар объектив тарепиниң зарүрий белгилеринен үшіншиси себепли байланыс есапланады.

Себепли байланыс садыр етилген жамийетке қауипли қылмыс хам оның натийжесинде келип шыққан жамийетке қауипли ақыбет ортасындағы байланыс есапланады. Келип шыққан жамийетке қауипли ақыбет ушын жынайий жууапкершилик маселеси тек бул ақыбет усы қылмыс садыр етилиуи натийжесинде келип

шыққанлығы жақсы шешілгеннен соң көрсетілуі мүмкін. Егер ақыбет садыр етилген жамийетке қауіпті қылмыс нәтижесінде емес, мүмкін басқа себептер нәтижесінде келіп шыққан болса, бұндай халда бұл ақыбеттер ұсы қылмысты садыр еткен шахқа қарата бириктірілуі мүмкін емес. Мыс-Шахстың денесіне жарақат жеткізілген хам ол медициналық жардем ұшын врачқа хабарласқан хам қан күйуу

нәтижесінде ОЙТС кеселлігі жұқтырылған болса. Бұл халда денеге жарақат жеткізген шахс оның ОЙТС пенен кеселленгенлігі ұшын жууапкерлігі менен себебі оның харекеттері менен жабирлениушінің ОЙТС пенен кеселлениуі ортасында себепті байланыс жоқ. Жабирлениуші бұл кеселлікке медицина хызметкерінің бийпаруалығы яки өз уазыйпасына жақсы қаралмағанлығы нәтижесінде жолыққан. Себепті байланысты анализ қылғанда төмендегілерді анықлау лазым..

1-Ақыбет садыр етилген жамийетке қауіпті қылмыс (харекет яки харекетсізлік)

2-Келіп шыққан ақыбет садыр етилген жамийетке қауіпті қылмыстың басқа қылмыс садыр етилиуден жамийетке қауіпті ақыбет келіп шығыуының реал қауіпті болуы керек. Егер жынай ақыбет жамийетке қауіпті қылмыстың нәтижесі болмаса, яғының оның садыр етилиуінде объектив таризде оның келіп шығыуы реаллығы мүмкін болмаса, шахс жынай жууапкершілікке тартылуы мүмкін емес. Харекетсіз жолы менен садыр етилген жынаятлардан себепті байланыс машқалалары тап жақсы харекет жолы менен жынай қылмыс садыр етиудеги сияқлы шешиледи

Жынаяттың объектив тәрәпинин факультатив белгилери

Жынаяттың объектив тәрәпин толық усыныс етиу ушын жынаят садыр етилген жер, уақты, усылы, халаты хам қолланылған предметлери сыяқлы жынаят объектив тәрәпининң факультатив белгилерин көрип шығыу керек. Жынаят объектив тәрәпининң факультатив белгилери усы жынаят қурамының зарүрий хам зәрүрий болмаған белгилери болыу мүмкин. Жынаят объектив тәрәпининң факультатив белгиси есапланғанда усындай белгисиз садыр етилген

қылмыс ушын шахсты жууапкершиликке тартыуды мустасно етеди. Соның ушын факультатив белгилери юридик ахмийети соннан ибарат олар жынаят объектив тәрәпинен зарүрий яки зәрүрий болмаған белгиси есапланады. Зәрүрий яки факультатив белгилери айрым жағдайда жынаяттың зәрүрий белгиси есапланса, басқа жағдайларда етилген жынаят жууапкершиликти ауырластырыушы жағдай болып жынаятты квалификация етиуге тасир етпейди. Факультатив белги жынаяттың зәрүрий белгиси есапланбағанда жынаятта квалификациялауға тәсир етпеседе, жаза тайынланыуда жууапкершиликти ауырластырыушы яки жеңиллестериуши жағдай спатында есапқа алыныуы мүмкин хам لازم. Жынаят садыр етилиу усылы жамийетке қауипли қылмыстың объектив тәрәпининң факультатив белгилерининң бири есапланады. Зәрүрий яки факультатив белгилер айырым жағдайларда жынаяттың зарүрий белгилери есапланса басқа жағдайларда исленген жынаят жууапкершиликти ауырластырыушы жағдай болып жынаятты квалификация етиуге тасир етпейди.

Факультатив белги жынаяттың зәрүрий белгиси есапланбағанда жынаятты квалификацияға тасир

етпеседе, жаза тайынлауында жууапкершиликти ауырластырыушы яки жеңиллестериуши жағдай сыпатында есапқа алыныуы мүмкин хам лазым.

Жынаят ислеу усылы социаллық қауипли қылмыстың объектив тәрәпиниң факултатив

белгисиниң бири болып есапланады .Жынаятты ислеу усылы оның қандай исленгенлигин оның тәртиби услубын көрсетеди .Жынаят ислеу усылы нызамда усы жынаяттың зәрүрий яки белгили бир белгиси сыпатында көрсетилиуи мүмкин.Жынаят ислеу усылы көп жағдайларда оның зәрүрий белгилери сыпатында усы жынаят хуқықый нормада туурыдан тууры көрсетилиу мүмкин мыс (өзин өзи өлтириу дәрежесине жеткериу) ушын жууапкершилик тек материаллық тәрәптен яки басқа тәрәплерден айпдарға қараслы болмаған шахсқа аяусыз қатнас қылыу яки оның мәпи қәдир қымбаты турақлы рәуиште кемситиу жолы менен әмелге асырылғанда.. басқыншылық яки өзгениң мүлкин талан тараж қылыу мақсетинде хұжим қылыу алдаушылық яки жәбирлениуши яки онын жақын кисилерине зорлық ислетиу мүлкке зыян жеткизиу яки оны өлтириу,жәбирлениуши ушын сыр сақланыуы лазым болған мағлыматларды жария қылыу жолы менен қорқытыу,өзгеден мүлкин яки мүлкий хуқықын тапсырыуды мүлкий бериуди басқа мүлкий көрнистеги хәрәкетлер ислеуди талап қылыу жәбирлениушиге өз мүлки яки мүлкке болған хуқықын бериуге мәжбүр қылатуғын шараятқа салып қойыу жолы менен әмелге асырыу, талаушылық яғыный өзгениң мүлкин ашықтан ашық талан тараж қылыу хам басқалар. Бул жынаят қурамында (мүлкке қарсы) жынаят ислеу усыллары уневерсал белги есапланып талан тараж қылыудың бир формадан екиншисинен айырыу имканын береди айырым жағдайларда жынаят ислеу усылы жазаны ауырластырыушы жағдай есапланады. Мысалы Қасттан

адам өлтириу томендеги жағдайларда жууапкершиликти ауырластырыушы жағдайда исленген болып есапланады. А-Басқа шахстың өмири ушын қауипли болған усылда

Б-Жауызлық пенен адам өлтириу жала жабыу копировка басып шығаруы яки басқаша көбейтирилген етмада басқа темада ғалаба қурал арқалы исленсе зорлық ислетип азатлықтан айырыу жынысый азап бериу жолы менен исленген хам басқалар. Жынаят ислеу усылын қәте анықлау усы жынаяттың зәрүрий белгиси болса хүкимди өзгерттириу ушын тийкар болады.

Жынаят объектив тәреплериниң факултатив белгилери және бир жынаят садыр етиу усылы есапланады. Жынаят садыр етиу затлары айпдардың жәмийетке қәуипли қылмыс садыр етиу пайтында жынаят объектине тәсир етиу ушын пайдаланған предмет яки қураллар электор тогы яки радиация ултра дауыс затлары уксағанлар хтб.

Жынаят садыр етиу қураллары дегенде айпдар жынаятты садыр етиуде алдыннан таярланған яки пайдаланған хар қандай предмет маселен сууық қураллар ,транспорт затлары әспап үскенелер хам басқалар болуы мүмкин.

Көпшилик халларда айпдарлар қурал хам затлардан жынаят изин жасырыу хам оларды аңсатластырыу ушын пайдаланады .Жынаят затлары хәм қураллары жынаятты квалификациялау үлкен әхмийетке ийе. Жынаят садыр етилген жер ,жынаят басланған

басқа жынайы ақыбет келип шыққан усы теретория яки жай түсиниледи. Айрым халарда жынаят садыр етилген жер жамийетке қауипли қылмыстың зәрүрий белгиси есапланады.

Жынаят садыр етилген жер жынаятты квалификация қылуудың зәрүрий белгиси сыпатында нәзерде тутылған болса жынаятквалификациясы хам усы тәртипте

шешиледі. Мәселен наркотик затлары яки психатроп затларын өткізиу мақсетин көзлеп нызамға қарсы рауиште таярлау ,ийелеу сақлау хам басқа харекетлер азатлықтан айырыу жазасын өтеу жерлеринде ,оқыу жерлеринде яки оқытушылар, студентлер оқыу жерлеринде, спорт яки жамийет тәдбирлерин өткесетуғын басқа жерлерде садыр етилгенде жай жынаятты квалификация қылуудың зәрүрий белгиси сыпатында қатнасады .Жамийетке қауипли қылмыс садыр етиу уақты дейилгенде тек ғана жылдың, күннің мәлим бир уақты түсинилместен жынаят садыр еткен шахстың жынайй жууапкерлигине мәлим дәрежеде тәсир көрсететуғын хәдийселер жүз берген белгили бир дәуир түсиниледи .мәселен жынаятты әскерлик хызметин өтеу дәуиринде айрықша жағдай уақтында садыр еткенлик тийкарсыз жууапкерликти күшейтиреді .Ана тарепинен тууыу уақтында яки тууылғаннан кейин өз баласын өлтириу жынаятында уақыт қылмысын жынаят кодексиндеги статьялар менен квалификация қылууда ххал қылушы әхмийетке ийе.Егер шахс туугғанынан мәлим уақыт өткеннен соң өз баласын өлтirse ондай халда оның хәрекетлери 97-статья менен квалификация қылынады яғыный қастан адам өлтиргенлик менен жууапкершиликке тартылады. Жынайй бийзарылық ,тәдбирлер өткизилип атырған пайытта садыр етилген болса жынаят кодекси бойынща квалификация қылынады .Жынаят садыр етиу халатлары белгили жынаят садыр етилип атырған пайытта құрамында болған хам мәлим дәрежеде тәсир ететуғын халатлардың жыйындысыдур .Зәрүрий корғаныу шараятында жынаят садыр етиу акырғы зәрүрлик ,жамийетке қауипли қылмыс садыр еткен шахсты услау уақтында зәрер жеткизиу ,буйрық яки басқа уазыйпаны орынлау ,касип яки хожалық жумысында байланыслы тийкарғы тәуекелщилик жаңдайы жынайй

жууапкершиликтен истисна қылады яки жынаятшыға қарата тайынланатуғын жазаны жениллестириу ушын тийкар болады.

Жынаятты садыр етиу халаты айрым халларда мәелен буйрықты орынламау ,жангавар уақтында садыр етилген болса баслыққа қарсылық көрсетиу яки оны хызмет уазийпаларын бузыуға мәжбүр қылыу уақтында садыр етилсе жынаят жууапкершилигин ауырластырыушы халат есапланады .

Ж,К хәр бир статьяның объектив тәрәпи хаққында ауызша айтып өтемен.

Жуумақлау

Мен жоқарыда жазған Жынаят Хуқықы пәнинен Жынаяттың объектив тәрәпи темасы хаққында төмендеги жуумаққа келдим

Хәр бир жынаят болар екен оның әлбетте объектив тәрәпи болады, объектив тарәпи болмайтуғын жынаят жынаят болып есапланбайды.Хәр бир жынаяттың объектив тәрәпин дурыс табыуымыз шәрт .Жынаят кодексинде көрсетилген хәр бир статьяға тийисли жынаят қандай болғанына қарамастан жынаяттың объектив тәрәпин табыуымыз керек себеби жынаяттың объектив тәрәпин көрсете алмай бизлер оны жынаят деп қарай алмаймыз.